

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

KIRK İKİNCİ İNİKAT

21 - III - 1929 PERŞEMBE

Münderecat

	Sayfa
1 — Sabık zabıt hulasası	30
2 — Havale edilen evrak	30
3 — Riyaset divanının heyeti umumiyeye maruzatı	30
1 — Encümente mevcut bazı evrakın intaç edilmemesi esbabı hakkında Milli Müdafaa Encümeni teskeresi	30
4 — Müzakere edilen maddeler	31
1 — Enebi mekteplerde talebinin sureti tahsili hakkında $\frac{1}{319}$ numaralı kanun layihası ve Maarif ve Bütçe Encümenleri mazbataları	31
2 — İmha edilen evrakı naktiye miktarının tespiti hakkında $\frac{1}{347}$ numaralı kanun layihası ve Maliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları	37
3 — Maarif teşkilatına ait 22 mart 1926 tarih ve 789 numaralı kanunun yirmi birinci maddesinin tadili hakkında $\frac{1}{384}$ numaralı kanun layihası ve Maarif Encümeni mazbatası	38

1 — SABIK ZABIT HULÂSASI

Refet Beyin riyasetlerinde aktedilerek berri bahri ve havai ve jandarma efrat ve küçük zabitanın maarif vergilerine dair kanun, ikinci defa olarak müzakere ve kabul edildi.

Mubadeleye tabi rum hanelerine iskân ettirilmiş olan harikzedeler hakkındaki kanun layihasının birinci müzakeresi iora ve buna müteallik tefsir fıkrası aynen kabul olundu.

Memurin kanununun 52 inci maddesine ait mazbata dahi kabul edildikten sonra perşembe günü toplanılmak üzere celse tatil edildi.

Kâtip	Kâtip	Reis
Yozgat	Tokat	
Avni	S. Tevfik	Refet

2 — HAVALA EDİLEN EVRAK

Layihalar

1— Ankara Şehri İmar Müdürlüğünün teşkilat ve vezaifine dair kanunun muvakat madde - sinin tadili hakkında kanun layihası (Bütçe Encümenine)

2 — Pasaport Cüzdanları hakkında kanun layihası (Bütçe Encümenine)

3 — Ordu Zabitan Heyetine mahsus terfi kanununun bazı maddelerinin tadiline dair kanun layihası (M. Müdafaa ve Bütçe Encümenlerine)

4 — Ticaret mukavelesi aktedilmeyen Devletlerle 930 Haziranına kadar muvakkat ticaret itilafnamesi akti hakkında kanun layihası (Hariciye ve İktisat Encümenlerine)

Teskereler

5 — Bursa Hapisesi Müdürü Halil İbrahim Efendinin hamil olduğu İstiklal Madalyası şeridinin kırmızıya tebdili hakkında Bş. V. teskeresi (M. Müdafaa Encümenine)

Mazbatalar

6 — $\frac{3}{241}$ Numaralı Sivas Sabık Belediye Reisi Muhasebeci zade Rıza Beyin Millî mücadeledeki hizmetine binaen İstiklal Madalyası ile taltifine dair ve $\frac{3}{246}$ numaralı muhtelif zevatın hamil oldukları İstiklal Madalyası şeritlerinin kırmızıya tahvili hakkında ve $\frac{3}{249}$ numaralı Muğla Polis Ser Komiseri Şevket Efendinin İstiklal Madalyası ile taltifine dair Başvekâlet teskeresi ve Millî Müdafaa Encümeni mazbatasını (Ruznameye)

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 14,5

[Reis — Nurettin Ali B.]

Kâtipler: Avni B. (YOZGAT), Süreyya Tevfik B. (TOKAT)

Reis — Celse açılmıştır efendim!

3 — RİYASET DİVANININ HEYETİ UMUMİYEYE MARUZATI

1 — Encümende mevcut bazı evrakın intaç edilmemesi esbabı hakkında Millî Müdafaa Encümeni teskeresi:

YÜKSEK REİSLİĞE

Bş. V. Celilenin encümenimize havale buyurulan :

1 - 15 nisan 1928 tarih ve $\frac{6}{1665}$ numaralı,
2 - 19/12/1928 tarih ve $\frac{6}{5098}$ numaralı,
3 - 6/2/1929 tarih ve $\frac{6}{543}$ numaralı,
teskerelerine merbut ve,

1 - Askerî rütbe eshabının unvanı,
2 - Devlet kuvvetlerinden çıkarılan bazı harp gemilerinin satılması,

3 - Gedikli küçük zabıt menbalarına dair 1001 numaralı kanuna bazı fıkralar ilâvesi.

Hakkındaki kanun layihaları ile esbabı mucibe mazbataları ve,

4 - Vine Başvekâleti Celilenin encümenimize havale buyurulan 24 eylül 928 tarih ve $\frac{6}{3984}$ numaralı teskeresi ve bilatarih $\frac{6}{4060}$ numaralı zeyl teskerelerine merbut ve askerlik mükellefiyeti kanununun 35 inci maddesinin tefsirine dair Millî Müdafaa ve Mf. Vekâletleri teskere suretleri Millî Müdafaa Vekili Hazretlerinin huzurları ile tetkik ve müzakere olundu.

1 - Askerî unvanların daha esası bir layiha

ile tesbiti için Millî Müdafaa Vekili Hazretlerinin teklifile,

2 - Devlet kuvvetlerinden çıkarılan gemilerde yaptırılmakta olan tetkikatın henüz bitmediğine dair yine Millî Müdafaa Vekili Hazretlerinin beyanatı üzerine,

3 - Bahriye ve hava gedikli küçük zabıtlarının maaş ve muhassasatları hakkında vekâletçe bir kanun layihası tanzim edilmekte olduğu yine M. M. Vekili Hazretlerinin izahatı ile anlaşıldığından işbu teklifin de gelecek layiha ile birleştirilerek müzakere edilmesi

lüzumuna kanaatla,

Mezkûr layihaların tehirine karar verildiği,

4 - Askerlik mükellefiyeti kanununun tefsiri hakkındaki teklifin de sonradan Başvekâleti Celilenin 10 / II / 1929 tarih ve 569 numaralı teskeresile encümenimize havale buyurulan (Askerlik mükellefiyeti kanununun bazı maddelerinin tadiline dair) kanun layihasında hal ve intaç edildiği Dahili nizamnamenin (36) ıncı maddesine tevfikan arz olunur efendim.

Reis
Naci

4 — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

Reis — Efendim, müzakere edilecek maddelerin muzakeresine geçiyoruz.

1 — *Ecnebî mekteplerde talebenin sureti tahsili hakkında 1/19 numaralı kanun layihası ve Maarif ve Bütçe Encümenleri mazbataları*[1]

Reis — Bu layiha tabedilerek azayı kirama tevzi edilmiştir. Bu itibarla heyeti umumiyesinin okunmasına lüzum görülüyormu efendim? (*Hayır sesleri*) O halde layihanın heyeti umumiyesi hakkında söz isteyen varmı efendim? (*Hayır sesleri*) Maddelere geçilmesini kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Ecnebî memleketlere gönderilecek talebe hakkında kanun

MADDE 1 — Umumî ve mülhak bütçe ile idare olunan Devlet devairi ve İnhisar İdarelerinin, vilayetlerin Şehiremanetleri ile belediyelerin, ticaret odalarının ve mukavelemeleri mucibince talebe göndermeğe mecbur olan şirketlerin tahsil için ecnebî memleketlere gönderecekleri talebe bu kanun ahkâmına tabidir.

Reis — Birinci madde hakkında söz isteyen varmı efendim? (*Hayır sesleri*) Birinci maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2 — Birinci maddede sayılan makamlar tarafından ecnebî memleketlere gönderilecek talebe Maarif Vekâletince müsabaka ile seçilir.

[1] 107 numaralı matbu zebtin sonuna merbuttur.

Bu makamlar göndermek istedikleri talebenin adedini, ihtisas zümresini ve bu talebede aradıkları evsafı ve okutmak istedikleri memleketleri ve takip etmesini arzu eyledikleri tahsil plânının esaslı cihetlerini her sene nisan nihayetine kadar Mf. V. ne bildirirler.

Mf. V. de o sene ecnebî memleketlere gönderilecek talebenin evsafını, tahsil şartlarını alakadar tedris müesseselerine tebliğ ve gazetelerle ilan eder.

Reis — İkinci madde hakkında söz isteyen varmı? (*Hayır sesleri*) İkinci maddeyi kabul edenler ... Kabul etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Sene sonu imtihanlarını müteakip tedris müesseselerinin muallim ve ya müderris meclisleri toplanarak o senedeki mezunlarla başkaca daha yüksek bir müesseseden mezun olmamış evvelki seneler mezunlarından gerek malumat gerek zekâ ve seciye itibarıyla aranarak evsafı haiz olanları müsabakaya girebilmek üzere namzet olarak ayırırlar. Yalnız Askerî Fabrikalar Umum Müdürlüğünden tahsile gönderilmek istenen talebe için namzetler, imtihanları diğer talebe usul ve şartları dahilinde Mf. V. ince yapılmak üzere, mezkûr müdürlük tarafından seçilir.

Reis — Üçüncü madde hakkında söz isteyen varmı? (*Hayır sesleri*) Üçüncü maddeyi kabul edenler ... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4 — İmtihan merkezlerinde teşkil edilecek sıhhiye heyetleri namzetlerin muayenelerini yaparak ecnebî memleketlerinde tahsille-

rine mani olacak arızalardan salim bulunup bulunmadıklarını tayin ederler . Namzetler bu heyetin vereceği sıhhat raporlarını almadan müسابaka imtihanına giremezler.

Reis — Dördüncü madde hakkında söz isteyen varmı? (*Hayır sesleri*) Dördüncü maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 5 — İmtihan sùalleri Maarif Vekâletince tayin edilecek mütahassıslardan mürekkep bir komisyon tarafından tertip olunur . Bu komisyon lüzum gördüğü takdirde sùal tanzimini hariçteki mütahassıslara da havale edebilir. Ancak başka dairelerden gönderilecek talebenin sùalleri tertip edilirken alâkadar vekâletlerden memur edilecek mütahassıslar dahi âza sıfatile komisyona iştirak ederler .

Reis — Beşinci madde hakkında söz isteyen varmı? (*Hayır sesleri*) Beşinci maddeyi kabul edenler ... Kabul etmeyenler ... Kabul edilmiştir .

MADDE 6 — İmtihanların yapılacağı tarih müessese ve merkez her sene Mf. V. tarafından tayin ve en az on beş gün evvel ilân olunur.

Reis — Altıncı madde hakkında söz isteyen varmı? (*Hayır sesleri*) Altıncı maddeyi kabul edenler ... Kabul etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 7 — İmtihanlar Mf. V. tarafından her merkezde teşkil edilecek heyetler huzurunda yapılır . Bu heyetlerin teşekkül ve çalışma usulleri bir talimatname ile tespit olunur,

Reis — Yedinci madde hakkında söz isteyen varmı? (*Hayır sesleri*) Yedinci maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir .

MADDE 8 — İmtihan evrakı sùalleri tertip eden komisyon tarafından tetkik edilir. Her derse ait imtihan evrakı biri alakadar vekâletten memur edilmek üzere en az iki zat tarafından tetkik olunur. Ecnebî lisamı notu diğer derslerden müsavî derecede not alırlar arasında tercih sebebi olarak nazarı itibara alınır. Sùalleri tertip eden komisyon icabında ders zümrelerine emsal kabul edebilir.

Reis — Sekizinci madde hakkında söz isteyen varmı? (*Hayır sesleri*) Sekizinci

maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir .

MADDE 9 — Elyevm tahsilde bulunan ve bundan böyle gönderilecek olan her talebe ye Mf. V. ince tahsil şartlarını gösteren etraflı birer plân verilir. Lüzum ve zaruret takdirinde bu plânlar (2)inci madde hükmü nazarı dikkate alınarak Mf. V. tarafından tadil edilebilir.

Reis — Dokuzuncu madde hakkında söz isteyen varmı?

İbrahim Alaeddin B. (Sivas) — Bu dokuzuncu maddenin Hükümet tarafından teklif edilen ve Maarif Encümenince kabul edilen şeklinde yani muaddel 13 üncü maddede verilecek tahsil rehberlerinin Talim ve Terbiye Hey'etince tasdik ve takdir edilmesi mevzu bahistir. Bütçe Encümeni, bunu tadil ediyor ve diyor ki mutlak olarak bunu Maarif Vekâletine tevdi edelim. Halbuki Hükümetin teklifinde ve Maarif Encümeninin mutalaasına göre bunun Talim ve Terbiye Heytince görülmesindeki arzu şayanı dikkattir. Bu maddenin bu fıkrasını kaldırılmasına lüzum yoktur. Zararlı değildir, faydalıdır. Çünkü farzedelim Maarif Vekâleti kendi salâhiyetine istinaden tahsil rehberlerini her hangi bir daireye veriyor, her hangi bir bürosuna tevdi ediyor. Tevdi etmek demek tahsil rehberinin bir kişi tarafından vücuda getirilmesi demektir.

Halbuki evelki muaddel maddede gösterilen şekle göre Maarif Vekâleti bunu bir hey'ete, Talim ve Terbiye Hey'etine tevdi edecektir. O Talim ve Terbiye Hey'eti ki memleketin terbiye umumiyesinde, maarifi umumiyesinde amildir. Binaenaleyh Avrupada tahsil gibi çok mühim bir mes'elenin rehberini vücuda getirmenin ona tevdi çok şayanı arzudur. Yani çok istirahat ederim, Maarif Encümeni namına arz ediyorum, Maarif Encümeninin tespit ettiği madde kabul ettiği şekil ipka edilsin. Vani bu rehberlerin Talim ve Terbiye Hey'etince görülmesi fıkrası kanunda bırakılsın.

Bütçe E. namına Nafi Atuf B. (Erzurum) — Efendim! filhakika hükümetten gelen ve Maarif Encümenince kabul edilen şekilde planların Maarif Vekâleti Talim ve Terbiye Dairesince tanzim edilmesi vardı. Fakat bu maddeyi mütalaa eden Bütçe Encümeniniz Maarif Vekâletinin mes'uliyeti altında olduğu

için Avrupadaki talebenin tahsili hususunda bu planın tatbiki mes'ulesini de Maarif Vekâletinin mes'uliyeti altına bıraktı.

Maarif Vekâletinin bu hususta meşgul ve mütehasıs olan organı Talim ve Terbiye Heyetidir. Mes'uliyet Maarif Vekâletine ait olduğuna nazaran Maarif Vekâleti bu işleri Talim ve Terbiye Heyetine havale eder. Bunu ayrıca biz kanuna koymağa lüzum görmedik. Bu şekilde serbest bıraktık (*Doğru sesleri*)

İbrahim Alaeddin B. (Sivas) — Efendim, Nafi Atuf B. Efendi diyorlarki Bütçe Encümeni bunu Maarif Vekâletinin salahiyetine ve mes'uliyetine tahmil etmiştir. Biz daima salahiyet vermekle meşgul oluyoruz. Halbuki kanun salahiyet vermek için yapılmaz, belki tahdidi vazife için yapılır. Binaenaleyh Hükümetin bizzat kendisi bu vazifeyi tahammül ediyor. Maarif Encümeni de bunu nefselemre muvafık görerek kabul ediyor. Biz ne için Maarif Vekâletinin salahiyetine terk edelim. Şüphesizdirki heyeti umumiyesi itibarile Maarif Vekâletinin salâhiyeti dahilindedir. Fakat o Maarif Vekâleti bizzat bu işi görmeyi muvafık buluyorum diyor. Bu memlekette hakim olması lazım gelen bir zihniyet meselesidir ki her vazife, salahiyettar olan, mutahassıs olan bir heyet tarafından ifa edilir. Binaenaleyh Maarif Vekâletinin bu surette teklifi nefselemre uygundur. Kezalik Maarif Encümeninin de bunu bu suretle yapması nefselemre muvafıktır. Biz daima salahiyet vermekle meşgul olmayalım, daima vazifeyi takyit edelim. Biraz da memlekette ihtisaslara ehemmiyet verilmesi kanaatini teyit edelim. Binaenaleyh istirham ederim, Mf. Encümeni arkadaşlarımız da bu reydedir, Talim ve Terbiye Heyetinizin vazifesine bu tahsil rehberlerinin tetkik ve tasdik edilmesi meselesini de ilave edelim .

Mazhar Müfit B. (Denizli) — Efendim! biz kanun yapıyoruz, Talimat yapmıyoruz. Havalecilik te yapmıyoruz. Kanunlarda, o kanunun icrasından mes'ul olan vekil midir? bittabi vekil mes'ul olur. Salahiyet vekilindir. Vekil salahiyettar makama havale eder. Kanun böyle yapılır. Eğer Talim ve Terbiye dairesine, filanca daireye diye zikredersek o kanunluktan çıkar. Kanunlar malumu ihsamınız havalecilik meselesi değildir. Vekile hitap olunur ve mesul de vekildir. (*Bravo sesleri*)

Reis — Dokuzuncu maddeyi Bütçe Encümeninin teklifi üzere reyinize arz ediyorum. Kabul edenler ... Kabul etmeyenler ... Kabul edilmiştir .

MADDE 10 — Müsabakada kazanan ve gönderilmeleri kararlaştırılan talebeden bu kanun ile kendilerine tahmil olunan mecburiyetleri ifa edeceklerine dair Ma. V. ince birer teahhütname alınır ve bu teahhütnamelerin tasdikli birer sureti alâkadar makamlara verilir.

Reis — Onuncu madde hakkında söz isteyen varmı? (*Hayır sesleri*) Onuncu maddeyi kabul edenler ... Kabul etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 11 — Bir talebenin tahsilini ikmal etmesi o talebenin tahsil planında gösterilen merhaleleri geçmesi demektir. Hastalık veya her hangi meşru ve fevkalâde bir hal vaki olmadıkça talebenin tahsil planında gösterilen müddette tahsilini bitirmemesi o talebenin geriye çağırılmasını icap ettirir.

Reis — Onbirinci madde hakkında söz isteyen varmı? (*Hayır sesleri*) Onbirinci maddeyi kabul edenler ... Kabul etmeyenler .., Kabul edilmiştir.

MADDE 12 — Umumî ve mülhak bütçe ile idare olunan dairelerin tahsilde bulunan veya yeniden gönderecekleri talebe için her sene bütçelerile kabul olunacak tahsisat her daire namına ayrı ayrı maddeleri ihtiva etmek üzere Mf. V. bütçesinde açılacak bir fasılda cemolunur. Diğer makamlar kendi hesaplarına tahsilde bulunan ve yeniden gönderilecek olan talebenin Mf. V. inden alacakları miktara göre senelik tahsisatın tediyesini her sene nisan nihayetine kadar Mal. V. ne tahriren taahhüt ederler. Bu taahhütler yekûnu bir taraftan varidat bütçesine ithal diğer taraftan da Mf. V. bütçesindeki talebe tahsisatı faslına bir madde olarak vazolunur.

Reis — On ikinci madde hakkında söz isteyen varmı? (*Hayır sesleri*) On ikinci maddeyi kabul edenler ... Kabul etmeyenler .., Kabul edilmiştir.

MADDE 13 — Talebe tahsisatı bütün talebeye şamil olmak üzere her sene Mf. V. in teklifi ile İcra Vekilleri Heyetince tespit olunacak aylık miktar ve Mf. V. ince tahakkuk

ettirilecek zarurî mäsraflar mecmuundan ibarettir .

Reis — Onüçüncü madde hakkında söz isteyen varmı ? (*Hayır sesleri*) Onüçüncü maddeyi kabul edenler ... Kabul etmeyenler ... Kabul edilmiştir .

MADDE 14 — Mf. V. ecnedbi mekteplerde tahsilde bulunan talebenin daimî ve munta - zam bir surette teftiş ve mürakabesi vazifesi ile mükellef olmak üzere azamî dört maarif müfettişinden ve Askerî Fabrikaları Umum Müdürlüğüne mensup bir müfettişten mürekkep bir teftiş heyeti bulundurur .

Her müfettişe müteferrik ve müstacel mas - raflar için İcra Vekilleri kararile üç bin liraya kadar avans vermeğe Mf. V. salahiyettardir .

Reis — Ondördüncü madde hakkında söz isteyen varmı ? (*Hayır sesleri*) Ondördüncü maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir .

MADDE 15 — Müfettişler mühim ve müstacel sebepler dolayisile bir talebenin bulunduğu şehir veya müesseseyi teptil edebilirler. Askerî Fabrikalara mensup talebelr sınıfını muhafaza etmek suretile bu ahkâma tabidir. Bu takdirde azamî bir hafta zarfında vekâleti keyfiyetten haberdar ederler .

Reis — onbeşinci madde hakkında söz isteyen varmı ? (*Hayır sesleri*) Onbeşinci maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir .

MADDE 16 — Müfettişler kendi hesaplarına tahsilde bulunan türk talebenin vaziyetini ve çalışmalarını aileleri tarafından vukubulacak müracaat üzerine teftiş ederler ve neticeden kendilerine malumat verirler. Bu talebeden millî şeref ve haysiyeti kıracak surette hareket ettikleri müfettişler tarafından tespit edilenler, velilerile talebenin tahsilde bulunduğu memleket elçiliğine ve Mf. V. ine bildirilir

Reis — Onaltıncı madde hakkında söz isteyen varmı ? (*Hayır sesleri*) Onaltıncı maddeyi kabul edenler ... Kabul etmeyenler ... Kabul edilmiştir .

MADDE 17 — Mf. V. her talebenin tahsilini ikmal etmesinden altı ay evel keyfiyeti ait olduğu makama bildirir .

Tahsilini ikmal ile avdet eden talebe üç ay

zarfında taahhütname ile merbut olduğu makama müracaata mecburdur. Müracaatından itibaren mensup olduğu makamca bu talebeye bir vazifeye tayin edilmedikçe üç ay müddetle ecnebî memleketlerde tahsilde bulunan talebe için itası mukarrer asgarî aylığının yarısı aylık tahsisat olarak verilir .

Reis — Onyedinci madde hakkında söz isteyen varmı ? (*Hayır sesleri*) Onyedinci maddeyi Kabul edenler... Kabul etmeyenler ... Kabul edilmiştir .

MADDE 18 — Avdet ve müracaat etmiş olan bir talebe ihtisası dahilinde kendisine teklif olunacak hizmeti kabule mecburdur. Ancak bu mecburiyet müracaatından itibaren üç ay nihayetine kadar bir hizmete tayin edilmeyenler için saktı olur .

Taahhütname ile merbut olduğu makam tarafından kendisine müracaatından itibaren iki ay zarfında iş gösterilmeyen talebeyi üçüncü ay hitamına kadar Devletin her hangi bir dairesi hizmete tayin edebilir ve bu takdirde talebenin taahhütnamesindeki mecburiyeti kendisini hizmete tayin eden daireye intikal eder .

İbrahim Alaeddin B. (Sivas) — Efendim, bu maddenin muaddel şeklinde; Avrupadan avdet edipte üç ay zarfında tayin edilmeyen bir talebenin eğer tayininde bir tekâsül varsa alâkadar memur tarafından talebeye ait tahsil ücretinin tediyesini tazmin suretile ceza çektirilmesi mevzubahistir. Vani bir talebe Avrupadan avdet ediyor; eğer onu üç ay zarfında Hükümet tayin etmezse, alakadar olan daire tayin etmezse talebe istediği işe girmekte serbest kalır. Şu halde senelerce Hükümetin sarfettiği emek heba olur. Bu vaziyet tecrübe edilmiştir. Avrupadan gelen bir çok talebe burada aylarca memuriyet bulamamıştı. Vakıa memuriyet bulamamasına bazan icabı ahval sebep olmuştur. Fakat çok defa da alâkadar memurların bu işi benimsememesile bu vaziyet hadis olmuştur. Efendim, bu hadiseyi hepimiz kendi nefsimizde tecrübe ettik. Aarkadaşlarımızdan bir kısmı da burada vardır. Avrupadan geldiğimiz zaman uzun müddet tayin edilmedik. Çünkü alakadar olan memurlar çok defa kâfi derecede vazifelerini görmiyorlardı İşte bu tecrübeye binaendir ki Maarif Vekâletine bunu tevdi ediyoruz. Bunu hissetmiş olmasından dolayıdır ki Maarif Encümeni maddeyi o

şekilde kabul ediyor. Bütçe Encümeni tadil ediyor. Fakat tadil doğru değildir. Yine o fikranın maddeye ilâvesi lazım gelir.

Amma hatıra gelir ki bunu koyduğumuz takdirde hangi memur bunu ödeyecektir. Madem ki bir ceza mühakkaktır, kim ödersen ödesin. Elbette bir mes'ul bulunur ve biz bu suretle kanunlarımıza mes'uliyetleri tayin edecek maddeler korsak mes'uliyet kendiliğinden tezahur eder ve ne zamana kadar ihmal edersek o zamana kadar mes'uliyet lafzı bî mana şeklinde kalır. Binaenaleyh Hükümetten gelen şeklin 21 inci maddesinde mevcüt olan tazmin kaydının buraya tekrar ilavesini istirham ediyorum.

Reis — Başka söz isteyen varmı efendim? 18 inci maddeyi reynize arz ediyorum. Kabul edenler ...

Akçoraoğlu Yusuf B. (İstanbul) — Maarif Encümeninin teklifi veçhile reye koyunuz. Maarif Encümeni Bütçe Encümeninin maddesinin tadilini teklif ediyor. Çünkü mesele mühimdir.

İbrahim Alaeddin B. — Bu maddenin encümene havalesini teklif ediyorum.

Reis — Bu maddenin encümene iadesini mi istiyorsunuz efendim? Bütçe Encümeninin noktai nazarı nedir?

Talat B. (Ankara) — Reye konu , kabul edildi. (*Konmadı efendim sesleri*)

Reis — Efendim mes'le tavazzuh etmedi.

Bütçe E. namına Nafi Atuf B. — Efendim, Bütçe Encümeni uzun uzadıya tetkik etti, esasında Bütçe Encümeni bu fikre taraftardır. Yani talebenin Avrupada tahsil ettikten sonra bir memuriyete tayini hususunda bazı tedbirler bulunması esasında mütefiktir ve taraftardır, fakat Hükümetten gelen ve Maarif Encümenince kabul edilen şeklin amelî sahada, tatbik sahasında kuvvetli bir netice vereceğini ümit etmedik. Yani bu fıkra ile bunun hal edileceği kanaatina varamadık ve bunun yerine de encümen daha amelî bir teklif bulamadı. Onun için tatbik edilemeyecek olan, amelî kıymeti bulamıyan bir fıkrayı kanun metninde bulundurmayı muvafık görmedik ve çıkardık.

Celal Sahir B. (Zonguldak) — Ecnebî memleketlere ikmali tahsil için talebe göndermek şüphesiz memleketin mevcut bir

takım ihtiyaçlarını evvelden sezme, tespit etmek ve ona göre hareket etmek demektir. Binaenaleyh Avrupaya her hangi bir brans için tahsile gönderilen talebeye, geldiği zaman burada Devlet tarafından bir vazife gösterilmeyerek bırakılması şayanı tecviz değildir. Çünkü biz zengin bir memleket değiliz. Bütçemizden bin itina ile masraf yapıp gönderiyoruz. Niçin bir çok işlerimizi görebilecek erbabı ihtisas gelsinlerde du adamlar memlekete hizmet etmeğe müheyya buldukları halde kendilerine iş verilmesin. Bu kabulü caiz bir keyfiyet değildir.

Sonra kanunlar daima ihtiyatlı bulunmalıdır. Her hangi bir şey varidi hatır olabilir. Belki Avrupada ikmali tahsil edip gelen talebe hariçte iyi bir iş bulmak için bu üç ayı geçirebilmesini temin edebilir. Binaenaleyh kanunun bu vakiaya karşı önceden müdebbir ve ihtiyatlı bulunması lazımdır. Eğer böyle bir müeyyide bulunursa mutlaka Devlet devairindeki makamlar böyle ikmal tahsil ile avdet etmiş talebeye üç ay zarfında iş bulmak mecburiyetini his edeceklerdir. Onun için Maarif Encümeninin teklifi mucibince bu kaydın kabulüne taraftarım.

Emin Bey (Eskişehir) — Efendim! bendenizce Avrupada her hangi bir ihtisas şubesinde çalışan efendiler buraya geldikleri vakit Devletin parasına arzı iftikar edecek şekilde döneceklerse bunları gönder memek daha hayırlıdır. Maalesef bendeniz Avrupadaki talebelerimizden memnun olmadan geldim. Alakadar oldum, eski talebelerden yüzde on farklı buldum. Bu iş Devlet işidir, bu nasıl olsa raporla, sözle olur geçer mütaleasile geliyorlar. Rica ettim dedimki: Arkadaşlar! memleket size çok muhtaçtır. Sizi iştiyakla bekliyor, siz eğer geldikten sonra buradaki manzarayı bize raporla ifade edecekseniz bu Millet sizden şikâyet etmekte çok haklı olur. Çünkü yegâne halaskâr olarak sizi görmekteyiz. Hakikaten teessürle müşahede ettim ki talebemiz arzu ettiğiniz şekilde sevku idare edilmiyor, talebemiz yine raporculukla nazarıyaticılıkla avdet edecektir. Bendeniz memleketi yegâne kurtaracak olan bu gençlerin orada bihakkın tahsil etmelerini arzu ediyorum.

Tahsil deyince Türklere nafi olan kısmı murat ediyorum, esasen faidesiz tahsilin

aleyhdarıyım (*Tahsil faidesiz olmaz sesleri*) Şunu burada tekrar etmek mecburiyetindeyimki bizdeki ilmin yüzde doksam faidesizdir. İşte geçenlerde bir ilim gördük, Jakar isminde bir zat bütün nüfusu bir günde tesbit etti. Halbuki bu işin bir günde yapılmasını hiç birimiz hatırıma getirmiyorduk. İşte ben buna ilim derim, İktisat Encümeninde düşünüyoruz, burada süt bulamıyoruz, memlekette vasi toprak, vasi zemini mesai var. Avrupada ziraat tahsil etmiş bir talebe burada dört inekten, fazla süt çıkarmasını bilmezse ben bu talebeyi ne yapayım? (*Bravo sesleri*) Binaenaleyh bendaniz rica edeceğimki Avrupada tahsil esasını ciddileştirelim ve hatta müfettiş olarak göndereceğlerimiz filan operanın kızlarını saymasın, hayatı tabiiyeye sapsın, böyle müfettişler lazımdır. Halbuki teftiş edenleri gördüm. O kabiliyet kendi ruhlarında yoktur ki talebeye telkin edebilsinler. Memleket ihtiyacını kendisi hissetmemiştir. Avrupadan gelecek talebemiz yalnız Devlete değil, herkese yarar bir vaziyette bulunsun, işte Avrupa tahsilini bu esaslar üzerine kuralım.

Ben ziraatçiyim, bakıyorum ki amelî kabiliyetim kifayet etmiyor, nazariyatçılara müracaat ediyorum, onların gösterdiği usuller ise amelî hayata tamamen aykırı gidiyor. Beni amelî hayatımda ilim ile tenvir edecek adamı nasıl bulayım? eğer Avrupadan gelecek talebe bu ihtiyacı tatmin edebilecek şekilde yetişmiş olursa onu ben Devlete bırakmam, çalarım! (*Handeler*) Bendenizin rica edeceği bu nikatın teminidir.

İbrahim Alaeddin B. (Sivas) — Efendim, Maarif Encümeninin istediği şekil (teklif edilebilecek bir vazife bulunduğu halde tazvif ile mükellef olan makamın kastu ihmal ve terahisi yüzünden vazife teklif edilmediği tahakkuk ederse o talebenin tahsil masrafını o makamın âmirleri öder) fıkrasının 18 inci madde nihayetine ilâvesidir. Bendeniz yalnız bu fıkranın ilâvesini istiyorum, Maarif Encümeninin de sarahaten talebi budur .

Akçora oğlu Yusuf B. (İstanbul) — Arkadaşlar! ötedenberi hepimizin çok ehemmiyet verdiğimiz bir meselenin hakikatan çok ehemmiyetli bir noktasındayız. Avrupaya tahsile gönderilen talebenin bazan muktazi ilimle gelmedikleri, bazan çalışmadıkları, bazan da

geldikten sonra iş bulamadıkları gibi sözler mütemadiyen hasbuhal edilir mesailendir . Şimdi elimizde Mf. V. ince tanzim edilen iyi bir kanun var, ve şimdiye kadar okunan aksamını dikkatle takip ederek muvafık bulduk. Bir noktaya geldik ki asıl alâkadar olması içap eden makam ki Maarif vekâletidir, sonra meclisimizde mütehassıs encümen Maarif Encümenidir, her ikisi de mühim bir meselede muayyen bir noktai nazarı müdafaa ediyorlar . Bu noktai nazarı bilhassa bütçe cihetinden tetkik etmiş olan encümen daha makul bir sebep bulmakla değil belki kabili hal görülmediği için hası etmiş, zannediyorum ki bu, usul noktasından muvafık bir şey değildir.

Süleyman Sırrı Bey (Yozgat) — Bu kanunda hükmü sarih vardır .

Akçora oğlu Yusuf B. (İstanbul) — (Devamla) Saniyen meseleye haddi zatinde bakılırsa hepimiz müşahede ettik ki Aavrupadan muayyen bir malûmat bagajile gelen arkadaşlar ekseriya mevki bulamıyorlar, yahut hazırladıkları yerin aksi yere gidiyorlar , şimdi şu günde benim bildiğim üç vak'a vardır. Muayyen bir şeye hazırlanmıştır, Devlet masraf yapmıştır, fakat o yerde bir iş bulamamıştır. Maziye ait misalleri hepimiz hatırlarsınız. Bu noktada alelacele başka çarei hal bulunmadı diye mütehassıs zevatın gösterdiği şeyi atmak tansa Bütçe Encümeninin itirazlarını gayri varit görmekteyim. Hakikaten gösterilen şekilde tatbik müşkülâtı vardır. Zannedirim bu noktayı Maarif Encümeni de tasvip eder. Bununla beraber belki daha iyi bir çarei hal bulunabilir. Bulunmadığı takdirde her halde Maarif Vekâletinin ve Maarif Encümeninin noktai nazarları bu hususta terçih edilir fikrindeyim. Fakat bu karara gelmezden evel bir kaç arkadaşla hazırladığımız bir takrir, vardır, müsaadenizle okuyayım;

YÜKSEK RİYASETE

Bahsedilen maddenin Maarif, Bütçe Encümenlerine iadesile tatbiki kabil bir şekile sokulmasını teklif ederiz.

Zonguldak Mugla İstanbul
Ceial Sahir Yunus Nadi Akçora oğlu Yusuf
Bu suretle müştereken müzakere edilir. Belki muvafık bir şekli hal bulunur.

İbrahim Alaeddin B. (Sivas) — Efendim, evvela lütfen bendenizin teklifini reye koyunuz.

Reis — Efendim, Maarif Encümeni namına İbrahim Alaeddin Beyfendi yirmi birinci maddenin son fıkrasındaki «ancak» fıkrasından itibaren olan fıkranın bu fıkraya ilavesini teklif ediyorlar. O da şudur: [Ancak teklif edilebilecek bir vazife bulunduğu halde tanzif ile mükellef olan makamın kasdî ihmali ve terahisi yüzünden vazife teklif edilmediği tahakkuk ederse o talebenin tahsil mesarifini o makamın âmirleri öderler.] Sonra Yusuf Bey ve rüfekaasının bir takriri vardır.

Süleyman Sırrı B. (Yozgat) — Usul hakkında söyleyeceğim, İbrahim Alaeddin Beyin takriri her nede olsa bir tadil teklifidir.

Binaenaleyh encüme gitmeden burada tadil edilemez.

Reis — Yusuf Ahçora Beyfendi ve refiklerinin takriri iki encümen tarafından bu maddenin bir daha tetkik edilmesi hakkındadır.

Bu takriri reyî âlinize arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Takrir kabul edilmiştir. Binaenaleyh bu madde encümenlere tevdi edilecektir. Bu madde encümenlerden geldikten sonra kalan maddeleri müzakere ederiz.

Ruznamenin ikinci maddesinin müzakeresi-ne geçiyoruz:

(*Evvelki kanunun mütebaki maddelerinin müzakeresine devam edelim sesleri*)

Reis — Geçenlerde böyle bir tadil teklifi üzerine diğer maddelerin müzakeresi tehir edilmişti (*Mani değil sesleri*).

Reis — Şu halde Heyeti Celilenin tensibi üzerine diğer maddelerin müzakeresine devam ediyoruz:

MADDE 19 — Geriye çağrılan talebe ile tahsillerini bitirerek üç ay zarfında avdet eylemeyen ve (17) ve (18) inci maddeler mucibince müracaat ve teklif olunan hizmetleri kabul etmeyen talebe ile bunlardan mecburî hizmet müddeti içinde istifaya eden ve yahut memuriyetten ihraç cezasına uğrayanlar memurin kanununun altmış dördüncü maddesine tevfikân tahsil masraflarını faizlerle beraber ödemeye mecburdurlar.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 20 — Evvelce kendi hesaplarına

tahsile gitmiş olan talebeden tahsillerine devam edemeyecek vaziyete düşmüş olanlar buldukları resmî müesseselerde imtihan geçirmiş ve bu imtihanlarda muvaffakiyet temin etmiş buldukları takdirde müfettişliğin mutaleası alındıktan sonra zümresine ait tahsisat mevcut ve dairesince muvafakat olunmak şartıyla bu kanun ahkâmına tabi talebe arasına alınabilirler. Ecnebî memleketlerde resmî hiç bir imtihan geçirmemiş olanların bu kanun ahkâmına tabi talebe meyanına alınabilmesi için Mf. V. ince açılacak müsabaka imtihanlarına iştirak etmeleri şarttır.

Nafi Atuf B. — Yedinci satırın nihayetine « mevcut » kelimesinden sonra « olmak » kelimesinin ilavesi lazımdır.

Reis — Efendim, « Olmak » kelimesinin ilâvesiyle maddeyi kabul edenler... Etmeyenler Kabul edilmiştir efendim.

MADDE 21 — Birinci maddede sayılı makamlar tarafından tahsil için ecnebî memleketlere ayrıca memur gönderilmesi caiz değildir. Memurlardan tahsil için gitmek isteyenler bu kanun ahkâmına tevfikân taleb sıfatını iktisaba ve gitmezden evvel memuriyetlerinden istifaya mecburdurlar. Daireleince sitaj maksadıyla ecnebî memleketlere gönderilecek memurlara bu kanunun şumulü yoktur.

Reis — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 22 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Reis — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Efendim, bir madde kalıyor 18 inci madde encümenlerden geldikten sonrada Reyî Alinize arz olunur.

2 — *İmha edilen evrakı naktiye miktarının tespiti hakkında $\frac{1}{347}$ numaralı kanun layihası ve Maliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları [1]*

Reis — Heyeti umumiyesi hakkında söz isteyen varmı efendim?

Hakkı Tarık B. (Gireson) — Hükümetin izahat vermesini isteyecektim. Düyunu Umumiye de bazı karışıklıklar olduğuna dair

[1] 106 numaralı matbuu zaptın sonuna merbuttur.

şayıat vardır. Bu hususta izahat isteyecektim. Fakat görüyorum ki cevap verecek Vekil B. burada hazır değildir. Bunun için müzakerenin Vekil Beyin huzuruna talikını teklif ediyorum. (*Muvafık sesleri*)

Reis — Vekil Bey Efendinin mevcudiyetiyle müzakeresi için layihai kanuniyenin müzakeresini tehir ediyoruz.

Ruznamemizin üçüncü maddesinin müzakeresine geçiyoruz

3 — *Maarif teşkilâtına ait 22 mart 1926 tarih ve 789 unuaralı kanunun yirmi birinci maddesinin tadili hakkında $\frac{1}{884}$ numaralı kanun layihası ve Maarif Encümeni mazbatası*[1]

Reis — Kanunun hey'eti umumiyesi hakkında söz isteyen varmı? (*Hayır sesleri*)

Maddelere geçilmesini kabul edenler... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

Maarif teşkilatına ait 789 numaralı kanunun 21 inci maddesinin tadiline dair kanun

MADDD 1 — « Maarif teşkilatına ait » olan 789 numaralı ve 22 / mart / 1926 tarihli kanunun 21 inci maddesi şu suretle değiştirilmiştir:

[1] 108 numaralı matbua zaptın sonuna merbuttur.

İlk mektep muallim ve muallim muavinleriyle müdür ve baş muallimlerini, ilk tedrisat müfettişlerini, eminlik maiyetindeki kalem heyetini, talimatnamesine tevfikan, Maarif Vekâleti tayin eder.

İbrahim Alaeddin B. — « 21 inci maddesinin ilk fıkrası » olacak, yanlış yazılmış.

Reis — Efendim « 21 inci maddesinin ilk fıkrası » şeklinde tashihile maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Reis — Kabul edenler ... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Bu kanunun icrasına Maarif Vekili memurdur.

Reis — Kabul edenler ... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Layihai kanuniyenin ikinci müzakeresine geçilmesini kabul edenler... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

Ruznamenin 4 üncü maddesindeki « Ağıllar » kanunu layihası Adliye Encümenindedir.

Cumartesi günü toplanmak üzere celseyi tatil ediyorum.

Kapanma Saati: 14, 55

**Ecnebî mekteplerde talebenin sureti tahsili hakkında ¹/₃₁₉
numaralı kanun layihası ve Maarif ve Bütçe encümenleri
mazbataları**

T. C

Başvekâlet

Muamelat müdürlüğü

Şube 1

Sayı ⁶/₅₂₉₃

29-12-928

T. B. M. M. Yüksek Reisliğine

Ecnebî mekteplerde talebenin sureti tahsili hakkında İcra Vekilleri Heyetinin 19 / 12 / 928 tarihli içtimasında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun layihası esbabı mucibesile birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifa ve neticesinin iş'arına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil
İsmet

**Avrupalaya tahsile gönderilecek talebeye ait kanunun esbabı mucibe
layihası**

Her sene memleketimizin gerek resmî gerek hususî müessesatından Avrupalaya bir çok talebe izam edilmektedir. Fakat bu talebe ekseriya muayyen ve ihtiyacın emrettiği bir gaye için hazırlanmamakta ve bunlar avdetlerinde ihtisaslarına göre iş bulamadıklarından veyahut bu esasa göre tavzif edilmediklerinden başka işlerle meşgul olmaktadır.

Bundan başka azemî fedakârlıklarla gönderilen bu talebe bazen iyi intihap edilmediği gibi Avrupalada arzu edildiği veçhile yetişmemektedir.

Bu mühim esasları nazarı dikkate alan vekâletimiz hakikî ihtiyaçlarını tatmin edecek gayelere göre yetiştirilmesini ve Avrupalada tahsilde bulunan ve bulunacak olan bilumum talebeye ait umur ve muamelatın azemî sür'at ve intizamla cereyan edebilmesini temin etmek emelile işbu kanun projesini tanzim etmiştir.

T. B. M. M.

Maarif Encümeni

Karar № 5

Esas № ¹/₃₁₉

12-1-1929

Maarif encümeni mazbatası

Ecnebî memleketlerde tahsil etmek üzere gönderilecek Türk talebeye ait kanun Maarif vekâlti müsteşarı Kemal Zaim ve Yüksek tedrisatı umumiye müdür vekili Besim Beyler hazır oldukları halde tetkik olundu .

Gerek maarif namına, gerek diğer vekâletler , vilayetler ve müesseseler hesabına Avrupalada tahsil ettirilecek olan talebenin yeknesak ve muntazam şeraite tabi olmalarını temin eden bu kanunun ihtiva ettiği mevât ve ahkâm ihtiyaca muvafık görüldü

Yedinci madde daha vazih olmak için şekli tahririne ait noktadan tadil edilerek Heyeti Umumiyyeye arzına karar verildi.

Âza	Âza	Âza	Âza	Kâ.	Mazbata Muharriri	Ma. E. Reisi
		Afyon	Kocaeli	Afyon	Sivas	
		Haydar	K. o. Hakkı	İ. Ulvi	İ. Alaettin	İ. Hakkı

T. B. M. M.

B. Encümeni

Mazbata № 26

Esas №

Bütçe encümeni mazbatası

RİYASETİ CELİLEYE

Ecnebî memleketlerde tahsilde bulunan ve bundan böyle tahsile gidecek talebenin muntazam ve mazbut bir tahsil takip etmelerini temin maksadıyla ihzar olunan Bş. V. ten gönderilerek Maarif encümenine havale buyrulan kanun layihası vaki talep üzerine Heyeti Umumiye kararla encümenimize tevdi kılınmakla Maarif Müsteşarı hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

Memleketimizde muasır ilmin ve teknikin yerleşmesi ve yayılması için ecnebî memleketlerin ilim ve fen müesseselerinden nekadar çok talebe okutmak lazım ise bu talebenin o müesseselerin feyzinden tam istifadelerini temin edici bütün tedbirlerin alınması da o kadar zaruridir.

Hükümetçe ihzar olunan bu kanun layihasını tetkik eden encümenimiz bu maksadı istihfaf eden esasların hemen temamilen tespit edilmiş olduğunu görmüştür. Bu esaslar bilhassa şu dört noktada toplanabilir :

- 1 - Ecnebî memleketlerde talebenin bir elden idaresi
- 2 - Gerek ilim ve fen müesseselerinden istifade edecek Türk gençlerinin eyi seçilmesi
- 3 - Bu talebenin tam bir tahsil takip etmelerini temin edecek şartlar ve mürakaba tesisi
- 4 - Tahsilini bitiren talebenin umumî hizmetleri müstefit etmek yollarının temini

Bu dört mühim esas içinde hazırlanmış olan kanun layihasını tetkik eden encümenimiz esasları tamamilen muhafaza etmekle beraber maksada daha uygun olmak üzere ekseri maddeleri üzerinde bazı tadilat yapılmasını ve bazı maddelerin kaldırılmasını ve bazı maddelerin daha ilavesini lüzümlü görmüştür.

Layihanın eski şekline göre az çok malî tesiri haiz görünen 15,19 ve 21 inci maddeler yapılan tadilat ile bu tesirlerini kaybetmiş fakat bilmükabele 12, 14, ve 17 inci maddeler ile yeniden bazı ahkâmı maliye ilave olunmuştur.

Maamafih ecnebî memleketlerde talebe okutmak için her sene yüz binlerce lira sarfolunmasına nazaran ilave olunan malî maddelerin bütçeye tesiri beş on bin lirayı geçmemekte ve talebenin mürakabe ve himayesi ve bilhassa avdetlerinde kendilerine bir vazife verilinciye kadar müşkülata maruz bırakılmamaları için böyle bir külfet zarurî görülmektedir.

Yeniden hazırlanmış olan layiha 23 maddeyi muhtevi olup Heyeti Celilenin tetkik ve tasvibine arz olunmuştur.

17-3-1929

Elaziz	Erzurum	Erzurum	Aydın	K.	R. V.	Reis
H. Tahsin	Nafi Atuf	H. Aziz	Mithat	Bursa	İstanbul	Edirne
Vozgat	Sivas	Niğde	Niğde	Muhlis	Fuat	Şakir
S. Sırrı	Rasim	Ata	Faik	Kütahya	İsparta	Gireson
				N. Asım	Mükerrem	M. Kâzım

Hükümetin Teklifi

Ecnebî mekteplerde tahsil kanunu la yihası

I

Talebenin ne maksatla ve hangi makamlar tarafından gönderilebileceği

MADDE 1 — Vekâletlerle umumî müdürlükler ancak kendi faaliyet şubelerini alakadar eden hususlar için mütehasıs yetiştirmek üzere ecnebî memleketlerine talebe veyahut mesleklerindeki malumat ve tecrübelerini arttırma maksadile memur gönderirler .

MADDE 2 — Mahallî idarelerle belediyeler ve ticaret odaları da kendi tesisat ve teşkilatlarında filen mevcut olan veya ileride tesis ve teşkilleri tahakkuk eden işlere mütehasıs yetiştirmek üzere ecnebî memleketlerine talebe gönderebilirler .

Bu teşkilatlar tarafından gönderilmiş ve gönderilecek talebelerde bu kanunun ahkâmına tabidirler .

MADDE 3 — Mukavelenameleri mucibince talebe göndermeğe mecbur olan şirketlerin talebesinin intihap ve teftişi de bu kanun ahkâmına tabidir .

II

Talebenin ne suretle seçileceği ve gönderileceği

MADDE 4— Yokarıdaki maddelere tevfiikan ecnebî memleketlere gönderilecek bütün talebe Maarif Vekâleti tarafından yapılacak bir müsabaka ile seçilir .

Maarif encümeninin tadili

Ecnebî mekteplerinde talebenin sureti tahsili hakkında kanun layihası

BİRİNCİ MADDE — Aynen

İKİNCİ MADDE — Aynen

ÜÇÜNCÜ MADDE — Aynen

DÖRDÜNCÜ MADDE -- Aynen

Bütçe encümeninin tadili

Ecnebî memleketlere gönderilecek talebe hakkında kanun layihası

MADDE 1 — Umumî ve mülhak bütçe ile idare olunan Devlet devairi ve inhisar idarelerinin, vilayetlerin Şehir emanetleri ile Belediyelerin, ticaret odalarının ve mukavele-nameleri mucibince talebe göndermeğe mecbur olan şirketlerin tahsil için ecnebî memleketlere gönderecekleri talebe bu kanun ahkâmına tabidir.

MADDE 2 — Birinci maddede sayılan makamlar tarafından ecnebî memketlere gönderilecek talebe Maarif vekâletince müsabaka ile seçilir.

Bu makamlar göndermek istedikleri talebenin adedini, ihtisas zümresinin ve bu talebede aradıkları evsafı ve okutmak istedikleri memleketleri ve takip etmesini arzu eyledikleri tahsil pılanının esaslı cihetlerini her sene nisan nihayetine kadar Mf. V. ne bildirirler.

Mf. V. de osene ecnebî memleketlere gönderilecek talebenin evsafını, tahsil şartlarını alakadar tedris müesseselerine tebliğ ve gazetelerle ilan eder.

MADDE 3 — Sene sonu imtihanlarını müteakip tetris müesseselerinin muallim ve ya müderris meclisleri toplanarak o senedeki mezunlarla başkaca daha yüksek bir müessese-den mezun olmamış evvelki seneler mezunlarından gerek malûmat gerek zekâ ve seciye itibarile aranan evsafı haiz olanları musabakaya gire bilmek üzere namzet olarak ayırırlar. Yalnız askerî fabrikalar umum müdürlüğünden tahsille gönderilmek istenen talebe için namzetler, imtihanları diğer talebe usul ve şartları dahilinde Mf. V. ince yapılmak üzere, mezkûr Müdürlük tarafından seçilir.

MADDE 4 — İmtihan merkezlerinde teşkil edilecek sıhıhye heyetleri namzetlerin muayenelerini yaparak ecnebî memleketlerinde tahsillerine mani olacak arızalardan salim bulunup bulunmadıklarını tayin ederler. Namzetler bu heyetin vereceği sıhhat rapurlarını almadan müsabaka imtihanına giremezler.

MADDE 5 — Vekâletler ve umûmî müdürlüklerle Vilâyet ve belediyeler ecnebî memleketlere göndermek istedikleri talebenin adedini ihtisas zümresini ve bu talebede aradıkları evsafı her sene şubat nihayetine kadar Maarif vekâletine bildirirler. Maarif vekâleti de o sene ecnebî memleketlere gönderilecek talebenin evsafını, tahsil şartlarını o sene bütçesinin kabulünü müteakip alâkadar tedris müesseselerine tebliğ ve gazetelerle ilan eder.

MADDE 6 — Sene sonu imtihanlarını müteakip tedris müesseselerinin muallim veya müderris meclisleri toplanarak o seneki mezunlarla başkaca daha yüksek bir müesseseden mezun olmamış evvelki seneler mezunlarından gerek malumat ve kerek zekâ ve seciye itibarile aranan evsafı haiz olanları musabakaya girebilmek üzere namzet olarak ayırır. Askerî fabrikalar umum müdürlüğünden tahsile gönderilmek üzere Maarif vekâleti Avrupa imtihanlarına iştirak edecek namzetler fabrikalar müdürlüğü tarafından ayrılırlar. Bu ayrılan namzetlerin imtihanları diğerlerinin şartına tabi bulunur.

MADDE 7 — Bu namzetlerin imtihan edilecekleri merkezlerde teşkil edilen bir sıhhi heyet bunların muayenesini yaparak ecnebî memleketlerinde tahsillerine mani olacak arızalardan salim bulunup bulunmadıklarını tayin eder. Namzetler bu heyetin vereceği sıhhat raporlarını almadan musabaka imtihanına giremezler.

MADDE 8 — İmtihan sualleri Maarif vekâletince tayin edilecek mütahassıslardan mürekkep bir komisyon tarafından tertip olunur. Ancak başka vekâletlerden gönderilecek talebenin sualleri tertip edilirken alâkadar vekâletlerden alınacak mutahassıslar dahi âza sıfatile komisyona iştirâk ederler. Bu komisyonon lüzum gördüğü takdirde sual tanzimini hariçteki mütahassıslara da havale edebilir.

MADDE — 9 İmtihanların yapılacağı tarih, müessese ve merkez her sene Maarif Vekâleti tarafından tayin ve ilan olunur.

BEŞİNCİ MADDE — Aynen

ALTINCI MADDE — Aynen

VEDİNCİ MADDE — İmtihan merkezlerin de teşkil edilecek sıhhiye heyet namizetlerin muayenelerini yapıpaka ecnebî memleketlerinde tahsillerine mani olacaka arızalardan salim bulunup bulunmadıklarını tayin eder. Namizetler bu heyetin vereceği sıhhat raporlarını almadan müsabaka imtihanına giremezler.

SEKİZİNCİ MADDE — Aynen

DOKUZUNCU MADDE — Aynen

MADDE 5 — İmtihan salleri Maarif vekaletince tayin edilecek mtahassislardan mürekkep bir komisyon tarafından tertip olunur . Bu komisyon lüzum gördüğü takdirde sal tanzimini harideki mtahassislara da havale edebilir. Ancak başka dairelerden gönderilecek talebenin salleri tertip edilirken alâkadar ve -kaletlerden memur edilecek mtahassıslar dahi za sıfatile komisyona iştirak ederler.

MADDE 6 — İmtihanların yapılacağı tarih müessese ve merkez her sene Mf. V. tarafından tayin ve en az on be gün evel ilan olunur.

MADDE 7 — İmtihanlar Mf. V. tarafından her merkezde teşkil edilecek heyetler huzurunda yapılır. Bu heyetlerin teşekkül ve çalışma usulleri bir talimatname ile tespit olunur.

MADDE 8 — İmtihan evrakı salleri tertip eden komisyon tarafından tetkik edilir. Her derse ait imtihan evrakı biri alakadar vekaletten memur edilmek üzere en az iki zat tarafından tetkik olunur. ecnebi lisani notu diğer derslerden müsavi derecede notalanlar arasında tercih sebebi olarak nazarı itibara alınır. salleri tertip eden komisyon icabında ders zümrelerine emsal kabul edebilir .

MADDE 9 — Elyevm tahsilde bulunan ve bundan böyle gönderilecek olan her talebe ye Mf. V. ine tahsil şartlarını gösteren etraflı birer plan verilir. Lüzum ve zaruret takdirinde bu planlar (2) madde hükmü nazarı dkkata alınarak Mf. V. tarafından tadil edilebilir.

MADDE — 10 İmtihanlar Maarif vekâleti tarafından bu merkezlerde teşkil edilecek heyetler huzurunda icra edilir . Bu heyetlerin toplanma ve çalışma usulleri bir talimatname ile tespit olunacaktır .

MADDE 11 — İmtihan evrakı sùalleri tertip eden heyet tarafından tetkik edilir. Her derse ait imtihan evrakını en az iki kişi tetkik eder. Bunların verecekleri notların vasatısı alınır. Talebenin tefrikında kazanılan notların umumî yekûnu nazari dikkate alınır ve derceleri bu yekûne göre tespit edilir.

İmtihan heyeti talebenin tahsil şubesi itibarile mühim gördüğü bazı dersler için sual tertibi esnasında emsal tayin edilir. Ecnebî lisam notu yalnız diğer derslerden müsavi dercede muvaffak olanlar arasında tercih esas tutulup umumî yekûna idhal edilmez.

MADDE — 12 Müsabakada kazanan ve tahsile gönderilmeleri kararlaştırılan talebeden Vekâletler ve Umumî müdürlükler hesabına gönderilecek olanlar avdetlerinde ihtisaları dahilinde kendilerine devletçe gösterilecek hizmetlerde (tahsil müddetlerinin bir buçuk misli müddetle) çalışacaklarına dair bir taahhütname verirler. Mahallî idareler ve belediyeler ve ticaret odaları hesabına gönderilecek olanlar da aynı şartlar altında o vilayet, veya belediye veya ticaret odasının göstereceği hizmeti, bunlar hizmet göstermedikleri takdirde Devlet taraftan teklif edilecek vazifeyi ifa edeceklerine dair bir taahhütname verirler.

MADDE 13 — Her talebeye imtihan suallerini tertip eden heyet tarafından hazırlanan ve millî talim ve terbiye heyetince tetkik ve tasdik edildikten sonra Maarif vekâletinin tasvibile kat'iyet kespeden bir tahsil planı ve ecnebi memleketlerde buldukları müddetce tabi olacakları tahsil şartlarını göstermek üzere Maarif vekâleti tarafından bir talimatname verilir.

Talebe tahsisatı

MADDE 14—Her sene vekâletler bütçe tekliflerini İcra Vekilleri Heyetine vermeden evel kendi ihtiyaçları için ecnebi memleketlere gön-

ONUNCU MADDE — Aynen

ONBİRİNCİ MADDE — Aynen

ONİKİNCİ MADDE — Aynen

ONÜÇÜNCÜ MADDE — Aynen

ONDÖRDÜNCÜ MADDE — Aynen

MADDE 10 — Müsabakada kazanan ve gönderilmeleri kararlaştırılan talebeden bu kanun ile kendilerine tahmil olunan mecburiyetleri ifaedeceklerine dair Mf. V. ince birer teahhütname alınır ve bu teahhütnamelerin tasdikli birer sureti alakadar makamlara verilir.

MADDE 11 — Bir talebenin tahsilini ikmal etmesi o talebenin tahsil planında gösterilen merhaleleri geçmesi demektir. Hastalık veya her hangi meşru ve fevkalade bir hal vaki olmadıkça talebenin tahsil planında gösterilen müddette tahsilini bitirmemesi o talebenin geriye çağırılmasını icap ettirir.

MADDE 12 — Ummî ve mülhak bütçe ile idareolunan dairelerin tahsilde bulunan veya yeniden gönderecekleri talebe için her sene bütçeleriyle kabul olunacak tahsisat her daire namına ayrı ayrı maddeleri ihtiva etmek üzere Mf. V. bütçesinde açılacak bir fasılda cem olunur. Diğer makamlar kendi hesaplarına tahsilde bulunan ve yeniden gönderilecek olan talebenin Mf. V. inden alacakları miktara göre senelik tahsisatının tediyesini her sene Nisan nihayetine kadar Mal. V. ne tahriren taahhüt ederler. Bu taahhütler yekûnu bir taraftan varidat bütçesine ithal diğer taraftan da Mf. V. bütçesindeki talebe tahsisatı faslına bir madde olarak vaz olunur.

MADDE 13 — Talebe tahsisatı bütün talebeye şamil olmak üzere her sene Mf. V. in teklifi ile İcra vekilleri heyetince tespit olunacak aylık miktar ve Mf. V. ince tahakkuk ettirilecek zarurî masraflar mecmuundan ibarettir.

MADDE 14 — Mf. V. ecnebî mekteplerde tahsilde bulunan talebenin daimî ve muntazam bir surette teftiş ve mürakabesi vazifesi

dermek istedikleri talebe miktarını Maarif bütçesine vaz'edilmek üzere Maarif vekâletine bildirirler .

MADDE 15 — Vilayetler, belediyeler, ticaret odaları ve şirketler kendi hesaplarına tahsil ettirecekleri talebenin tahsisatını senelik olmak üzere eylül iptidasına kadar Maarif vekâleti emrine Vekâletin göstereceği bir banka tevdi ederler.

MADDE 16 — Her sene Maarif vekâleti bütçesinde ecnebî memleketlerde tahsil faslı şu maddelere ayrılır.

(A) - Talebe tahsisatı.

(B) - Talebenin kayıt ve mektep masraflarile laboratuvar, atelye, lisan ve doktora imtihanları masrafı ve harcirahı.

(C) - Hastalık, kaza, vefat gibi hadiselerin icap ettirdiği masraf.

(D) - Müfettişlik kalemi icar masrafı, muhabere ve daktilo ücreti ve müteferrikası.

Bu maddelerden her sene Maarif vekâletinin lüzum gösterdiği miktarda müfettişler emrine kredi açılır.

Teftiş

MADDE 17 — Maarif Vekâleti ecnebî memleketlerde tahsilde bulunan talebenin daimî ve muntazam bir surette teftiş ve mürakabesi vazifesile mükellef olmak üzere azamî dört Maarif müfettişinden ve askerî fabrikalar müdüriyeti umumiyesine mensup bir müfettişten mürekkep bir teftiş heyeti bulundurur. Bu heyetin işbölümü ve çalışma yolu Maarif vekâleti tarafından tanzim edilecek bir talimatname ile gösterilir.

MADDE 18 — Müfettişler mühim ve müstacel sebepler dolayısıyla bir talebenin bulunduğu şehri ve ya müesseseyi tebdil edebilirler. Askerî fabrikalara mensup talebeler sınıfını muhafaza etmek suretile bu ahkâma tabidir. Bu takdirde azamî bir hafta zarfında vekâleti keyfiyetten haberdar ederler.

ONBEŞİNCİ MADDE — Aynen

ONALTINCI MADDE — Aynen

OGYEDİNCİ MADDE — Aynen

ONSEKİZİNCİ MADDE — Aynen

ile mükellef olmak üzere azamî dört maarif müfettişinden ve Askerî fabrikalar umum müdürlüğüne mensup bir müfettişten mürekkep bir teftiş heyeti bulundurur.

Her müfettişe müteferrik ve müstacel masraflar için İcra Vekilleri kararile üç bin liraya kadar avans vermeğe Mf. V. salahi-yettardır .

MADDE 15 — Müfettişler mühim ve müstacel sebepler dolayisile bir talebenin bulunduğu şehir veya müesseseyi teptil edebilirler. Askerî fabrikalara mensup talebeler sınıfını muhafaza etmek suretile bu ahkâna tabidir. Bu taktirde azamî bir hafta zarfında vekâleti keyfiyetten haberdar ederler.

MADDE 16 — Müfettişler kendi hesaplarına tahsilde bulunan Türk talebenin vaziyetini ve çalışmalarını aileleri tarafından vukubulacak muracaat üzerine teftiş ederler ve neticeden kendilerine malumat verirler. Bu talebeden millî şeref ve haysiyeti kıracak surette hareket ettikleri müfettişler tarafından tespit edilenler, velilerile talebenin tahsilde bulunduğu memleket elçiliğine ve Mf, V. ine bildirilir.

MADDE 17 — Mf. V. her talebenin tahsilini ikmal etmesinden altı ay evel keyfiyeti ait olduğu makama bildirir .

Tahsilini ikmal ile avdet eden talebe üç ay zarfında taahhütname ile merbut olduğu makama müracaata mecburdur. Müracaatından itibaren mensup olduğu makamca bu talebeye bir vazifeye tayin edilmedikce üç ay müddetle ecnebî memleketlerde tahsilde bulunan talebe için itası mukarrer aşğarî aylığının yarısı aylık tahsisat olarak verilir.

MADDE 18 — Avdet ve müracaat etmiş olan bir talebe ihtisası dahilinde kendisine teklif olunacak hizmeti kabule mecburdur. Ancak bu mecburiyet müracaatından itibaren üç ay nihayetine kadar bir hizmete tayin edilmeyenler için sakıt olur.

Taahhütname ile merbut olduğu makam tarafından kendisine müracaatından itibaren iki

MADDE 19 — Müfettişler kendi hesaplarına tahsilde bulunan Türk talebesinin vaziyetini ve çalışmalarını aileleri tarafından vukubulacak müracaat üzerine teftiş ve neticeden kendilerini haberdar ederler. Kendi hesaplarına tahsil eden talebeden millî şeref ve haysiyeti kırarak surette hareket ettikleri müfettişler tarafından tespit edilenlerin geriye çağırılması velilerine bildirilir. Buna rağmen velisi tarafından geriye çağırılmayan talebe hakkında lazım gelen muameleye tevessül olunmak üzere Sefaretanelere malumat verilir.

Tahsili ikmal ve avdet

MADDE 20 — Bir talebenin tahsilini ikmal etmesi o talebenin tahsil planında gösterilen merhaleleri geçmesi demektir. Hastalık ve ya her hangi bir meşru ve fevkalade bir hal vaki olmadıkça talebenin tahsil planında gösterilen müddette tahsilini bitirmemesi o talebenin geriye çağırılmasını icap ettirir. Bu taktirde o talebe taahhütnamesinde zikredildiği veçhile tahsil masrafını faizile beraber ödemeğe mecburdur.

MADDE 21 — Vekâletler, umumî müdürlükler, vilayetler, belediyeler ve ticaret odaları tarafından ecnebî memleketlerinde tahsil ettirilen bir talebenin, tahsilinin ikmalinden altı ay evvel Maarif vekâleti tahsilini bitireceği tarihi ait olduğu makama bildirir. Bir talebe avdet ve müracaatından üç ay sonraya kadar bir hizmete tayin edilmediği takdirde o talebe mecburî hizmete tabi tutulamaz. ancak teklif edilebilecek bir vazife bulunduğu halde tavzif ile mükellef olan makamın kasdî ihmal ve terahisi yüzünden vazife teklif edilmediği tahakkuk ederse o talebenin tahsil masrafını o makamın amirleri öderler.

MADDE 22 — Evelce kendi hesabına tahsilde bulunupta her hangi bir sebeple

ONDOKUZUNCU MADDE — Aynen

YİRMİNCİ MADDE — Aynen

YİRMİ BİRİNCİ MADDE — Aynen

YİRMİİKİNCİ MADDE — Aynen

ay zarfında iş gösterilmeyen talebeyi üçüncü ay hitamına kadar devletin her hangi bir dairesi hizmete tayin edebilir ve bu takdirde talebenin taahhütnamesindeki mecburiyeti kendisini hizmete tayin eden daireye intikal eder.

MADDE 19 — Geriye çağrılan talebe ile tahsillerini bitirerek üç ay zarfında avdet eylemeyen ve (17) (18) maddeler mucibince müracaat ve teklif olunan hizmetleri kabul etmiyen talebe ile bunlardan mecburî hizmet müddeti içinde istifa eden ve yahut memuriyetten ihraç cezasına uğrayanlar memurin kanununun altmış dördüncü maddesine tevfikan tahsil masraflarını faizleriyle beraberodemeye mecburdurlar.

MADDE 20 — Evvelce kendi hesaplarına tahsile gitmiş olan talebeden tahsillerine devam edemeyecek vaziyete düşmüş olanlar buldukları resmî müesseselerde imtihan geçirmiş ve bu imtihanlarda muvaffakiyet temin etmiş buldukları takdirde müfettişliğin mutaleası alındıktan sonra zümresine ait tahsisat mevcut ve dairesince muvafakat olunmak şartıyla bu kaunn ahkâmına tabî talebe arasına alınabilirler. Ecnebî memleketlerde resmî hiç bir imtihan geçirmemiş olanların bu kanun ahkâmına tabî talebe meyanına alınabilmesi için Mf. V. ince açılacak musabaka imtihanlarına iştirak etmeleri şarttır.

MADDE 21 — Birinci maddede sayılı makamlar tarafından tahsil için ecnebî memleketlere ayrıca memur gönderilmesi caiz değildir. Memurlardan tahsil için gitmek isteyenler bu kanun ahkâmına tevfikan talebe sıfatını iktisaba ve kitmezden evel memuriyetlerinden istifaya mecburdurlar. Dairelerince sitaj maksadile ecnebî memleketlere gönderilecek memurlara bu kanunun şumulü yoktur.

MADDE 22 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

tahsiline devam edemeyeceğinden dolayı hükümetin maddî yardımını isteyen talebeye yardım edilemez. Ancak bir talebenin tahsil ettiği mevada nazaran avdetinde kendisine bir iş teklif edilmesi mümkün olduğu tahakkuk ettiği ve tahsildeki muvaffakiyeti hakkında gönderdiği resmî vesikalar evvela tetkik badehu talim ve terbiye heyetince tasdik ve Vekâletçe kabul edildiği takdirde diğer talebenin şeraitine tabi olmak üzere aslı talebe meyana kaydolunur. Yalnız bu suretle aslı talebe arasına kabul olunacak kimselerin tahsil devrelerinin yarısını geçirmiş olmaları şarttır.

MADDE 23 — Memuriyetini muhafaza ederek tetkik ve tettebbua gönderilmiş olanlar hakkında işbu kanun ahkâmı tatbik olunmaz

MADDE 24 — İşbu kanunun sureti tatbiki bir talimatname ile tayin olunur.

MADDE 25 — bu kanunun ahkâmı neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 26 — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri heyeti memurdur.

19/12/1928

M. M. V.	Ad. V.	Bş. V.	
M. Abdülhalık	M. Esat	İsmet	
Ma. V.	Ha. A.	Da. V.	
Ş. Saraç oğlu	T. Rüştü	Ş. Kaya	
S. İ. M. V.	İk. V.	Na. V.	Mf. V.
Refik	M. Rahmi	Recep	M. Necatı

YİRMİÜÇÜNCÜ MADDE — Aynen

YİRMİDÖDÜNCÜ MADDE — Aynen

YİRMİBEŞİNCİ MADDE — Aynen

YİRMİALTINI MADDE — Aynen

MADDF 23 — Bu kanunun ahkâmını icraya
İcra vekilleri heyeti memurdur .

İmha edilen avrakı nakdiye miktarının tesbiti hakkında ¹/₃₄₇ numaralı kanun layihası Ve Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları

T. C.

Başvâlet

Muamelat Müdürlüğü

Sayı ⁶/₂₆₈

17 - 1 - 929

T. B. M. M. Yüksek Reisliğine

İmha edilen evrakı nakdiye miktarının tesbiti hakkında Maliye vekaletinden yazılan ve İC. V. H tinin 16/1/929 tarihli içtımında Yüksek Meclise takdimi kabul olunan kanun layihası esbabı mucibesi ile birlikte takdim olunmuştur .

Muktazasının ifa ve neticesinin iş'ar buyrulması rica olunur efendim .

Başvekil

İsmet

Esbabı mucibe layihası

Hükümeti sakitaca ihraç olunan evrakı naktiyemizin miktarı 161,018,661 lira idi. Bundan 2,270,100 lirası imha ve 411 ve 624 numaralı kanunlar mucibince darbına mezuniyet verilen beş milyon liralık madenî paramın piyasaya çıkarıldıkça mukabillerinin imhası derpiş edilerek 701 numaralı kanunla 153,748,563 liramın mevkii tedavülde kalacağı tesbit olunmuştu.

Mezkûr 701 numaralı kanunun tanzimi sırasında meskûkâtı madeniye ile tebdili lazim gelen evrakı naktiye tedavülde bulunduğu gibi mübadele muamelesinin neticesine kadar da her hangi bir buhrana meydan verilmemek maksadile mevkii tedavülden kaldırılmamış ve zuhuru tahmin olunan mübadele fazlasile bu beş milyon liranın kapatılması düşünölmüş idi .

Mübadele neticesinde ise evrakı naktiyeden hemen hemen hiç fazla kalmadığı tezahür etmiştir .

Şu cihet şayamı kayittir ki hazinece ufaklık meskûkât mübadeleyi teshile matuf olmak itibarile her nerede fazla olduğu göröldüğü anda derhal piyasadan toplatılmakta ve bu suretile ufaklık paramın ziyadeligi sebebiyle bir buhrana meydan verilmemesi ehemmiyetle takip edilmektedir. Bütün mutahassısların müttahit olduğu bir nokta vardır ki meydam tedavülde olan paramız mübadele ihtiyaçlarımıza bile kâfi olmadığı bir sırada salifül'arz 411 ve 624 numaralı kanunlarla darbına mezuniyet verilen ufaklık madenî paramın mukabilinin imhası suretile yapılacak teşebbüs para buhranını teştit edeceği derkârdır .

Bu itibar ve bu ihtiyaç ile 701 numaralı kanunun imha miktarile tedavülde kalması lazim gelen miktarının tashihine lüzum görölmüş ve bu noktai nazara göre merbut kanun layihası tanzim kılınmıştır .

T. B. M. M.
Mal. Encümeni
Karar №. 23

13-2-1929

Maliye encümeni mazbatası
YÜKSEK REİSLİĞE

İmha edilen evrakı naktiye miktarının tesbiti hakkındaki kanun layihası Maliye vekili Beyfendi huzurile müzakere olundu.

Teklifin mevzuu: 701 numaralı kanunla tesbit edilmiş olan kâğıt para miktarını, yeni bir kanunla, beş milyon tezyit etmek itibarile paramızın kıymeti üzerinde fena bir tesir icra edecek mahiyette ise de hakikatta tedavülde bulunan kâğıt paramın miktarını göstererek kanun metnini tashih eylemekten ibarettir.

Tashihi icap eden vaziyet şudur:

411 numaralı kanunla tedavülden kaldırılması tekrarrür eden beş paradan yirmi beş kuruşa kadar ufak kıymette kâğıt paraların büyük kıymette kâğıt paralarla dahi mübadelesi, ve 624 numaralı kanunla darp ve ihracı mukarrer madenî meskûkâtın bidayeten büyük kıt'ada kâğıt para ile değiştirilmesi, kanunen terviç edilmiş olduğuna binaen, 701 numaralı kanuna ait bütçe encümeni mazbatasında da zikir ve tasrih edildiği veçhile mezkûr kanunun ısdarı tarihinde icra ve ikmal edilmiş olmayan imha, hükûmetin esbabı mucibesinde izah edildiği üzere bugüne kadar da icra edilmiş değildir.

Şu hale göre 701 numaralı kanunun metni ile vaziyeti telif için iki tarik vardır. Ya, mezkûr kanunun icabına tevfiği hareketle madenî meskûkât mukabili henüz imha edilmemiş olan kâğıt parayı derhal tedavülden kaldırıp imha etmek, veyahut kâğıt paramızın kanunda gösterilen miktarını tedavül vaziyetine göre tashih eylemek.

Birinci şikkın ihtiyarı muvafık olmayacağına dair hükûmetin esbabı mucibesinde münderiç bulunan kanaata encümenimiz müttefikan iştirak etmiş, ve Koca eli mebusu Reşit Saffet Beyin «411, 624 № ve 12 Şubat - 340, 16 Nisan 341 tarihli kanunlar mucibince tedavüle ihtiyaç nisbetinde peyderpey çıkarılmış ve çıkarılmakta olan madenî meskûkât mukabili kâğıt para miktarının piyasadan kaldırılıp imhası tarihinin tesbiti hususunda Maliye vekâletine mezuniyet verilmiştir) Şeklinde bir kanun maddesi muraçcah olacağı teklifine karşı hükûmetin açık olan teklifini aynen kabul etmeğe ekseriyetle karar verilmiştir. Heyeti umumiyenin nazarı tasvibine arz edilmek üzere riyaseti celileye takdim olunur.

Âza	Âza	Âza	Âza	Kâtip	M. M.	Reis
Kâmil			Kayseri	Refik	Remzi	
			A. Hilmi	Âza	Âza	Âza
				İçel	Bayazıt	Kırklareli
				Emin	İhsan	Şevket

T. B. M. M.

B. encümeni
Mazbata № 54
Esas № 1/347

Bütçe encümeni mazbatası
RİYASETİ CELİLEYE

İmha edilen evrakı naktiye miktarının tesbiti hakkında Bş. V. ten varit olup Mal. ve B. Encümenlerine havale buyrulan kanun layihası esbabı mucibesi ve Mal. Encümeni mazbatasile birlikte encümenimize tevdi kılınmakla Maliye Vekili B. hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

Layihaya merbut esbabı mucibede eski evrakı naktiye miktarını 161 018 661 liradan ibaret olduğu, bundan 2 270 100 liralığının evvelce imha edildiği ve 411 ve 642 numaralı kanunlar mucibince Hazineye mezuniyet verilen 5 milyon liralık madenî paramın piyasaya

çıkarıldıkça mukabillerinin imhası derpiş edilerek 701 numaralı kanunla 153 748 563 liralığının mevkiî tedavülde kalacağı tespit kılındığı, ancak 701 numaralı kanunun tanzimi sırasında meskûkâtı madeniye ile teptili lazım gelen evrakı naktiyenin tedavülde olmakla beraber mübadele muamelesinin neticesine kadar her hangi bir buhrana meydan verilmemek maksadıyla mevkiî tedavülden kaldırılmamış ve zuhuru tahmin olunan mübadele fazlasıyla bu 5 milyon liranın kapatılması düşünülmüş olduğu ve mübadele neticesinde ise evrakı naktiyeden hemen hemen hiç fazla kalmaması ve mevkiî tedavülde bulunan evrakı naktiyemiz miktarı esasen ihtiyaca kifayet etmediğinden 5 milyon liralığı da piyasadan çekildiği taktirde ihtiyacın daha ziyade tazyik edileceği nazarı dikkate alınarak 701 numaralı kanunun birinci maddesindeki tedavülde kalacak evrakı naktiye miktarının tashihine lüzum görüldüğü ifade olunmaktadır.

Mal. Encumeni mazbatasında da vaziyet tetkik edilmekte ekseriyetle layihanın aynen kabulü muvafık görüldüğü izah buyrulmaktadır. layihayı mütalea eden encümenimizde bu bapta Maliye vekili Beyden ayrıca şifalî izahat aldıktan sonra 701 numaralı kanunun birinci maddesinde gösterilen imha ve tedavül miktarlarının tashihi ve 411 ve 624 numaralı kanunların madenî meskûkâtın evrakı naktiye ile istiptalleri mecburiyetine müteallik hükümlerinin tayyî suretile filî vaziyetin kanunî vaziyetle telifini zarurî görmüş ve layihanın kabulüne taraftar olmuştur. Yalnız birinci maddedeki kuruş miktarı yeni evrakı naktiyemiz meyamnca lira küsüratı olmamasına mebni tayedilmek muvafık görülmüş ve layihanın bu tadil ile Heyeti Celilenin nazarı tasvibine arzına karar verilmiştir.

17/3/1929

Erzurum	Bursa	Bursa	Aydın	K. Bursa	R. V. İstanbul	R. Edirne	
H. Aziz	Şefik Lutfu B.	Asaf B.	Mühendis Mithat	Muhtlis	Fuat	Şakir	
	İmzade bulunmadılar						
Yozgat	Sivas	Niğde	Kütahya	İsbarta	Gireson	Elaziz	Erzurum
S. Sırrı	Rasim	Ata	N. Asım	Müherrem	M. Kâzım	H. Tahsin	Nafi Atuf

Hükümetin teklifi

İmha edilen evrakı naktiyenin miktarını tespitte ait kanun layihasıdır

BİRİNCİ MADDE — 12 Şubat 340 tarihli ve 411 numaralı kanunun birinci ve ikinci maddeleri ile 16 nisan 341 tarihli ve 624 numaralı kanunun ikinci maddesinde mezkûr beş milyon ufaklık madenî meskûkâtın evrakı naktiye ile istiptali hususundaki kayitler tya olunmuş ve 30 kânunevvel 341 tarihli ve 701 numaralı kanunun birinci maddesinde muharrer imha miktarı 2 270 000 ve tedavül miktarı 158 748 563 lira 60 kuruş olarak tashih ve tespit olunmuştur.

İKİNCİ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunun ahkâmının icraya Maliye vekili memurdur.

16/1/929

M. M. V.	Ad. V.	Bş. V.
M. Abdülhalık	M. Esat	İsmet
Mal. V.	Ha. V.	Da. V.
Ş. Saraçoğlu	T. Rüştü	Ş. kaya
S. İ.M. V.	İk. V.	Na. V.
T. Refik	M. Rahmi	Recep
		İsmet

Bütçe encümeninin tadili

İmha edilen evrakı naktiye miktarının tespitine dair kanun layihası

MADDE 1 — 12 şubat 1340 tarihli ve 411 numaralı kanunun birinci ve ikinci maddeleri ile 16 nisan 1341 tarihli ve 624 numaralı kanunun ikinci maddesinde mezkûr beş milyon ufaklık madenî meskûkâtın evrakı naktiye ile istiptali hususundaki kayitler tayyolunmuş ve 30 kânunevvel 1341 tarihli ve 701 numaralı kanunun birinci maddesinde muharrer imha miktarı 2,270,000 ve tedavül miktarı 158,748,563 lira olarak tashih ve tespit olunmuştur.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun ahkâmını icraya Maliye vekili memurdur.

Maarif teşkilatına ait 22 mart 1926 tarih ve 789 numaralı kanunun 21 inci maddesinin tadili hakkında ¹/₃₈₄ numaralı kanun layihası ve Maarif encümeni mazbatası

T. C.

Başvekâlet

Muamelat müdürlüğü

Şube 1

Sayı ⁶/₈₂₅ 2

27-2-929

B. M. M. Yüksek reisliğine

Maarif teşkilatına ait 789 numaralı ve 22 Mart 926 tarihli kanunun 21 inci maddesinin tadili hakkında Maarif vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 20-2-1929 tarihli içtimanda tadilen yüksek meclise arzı kararlaştırılan kanun layihası esbabı mucibesıyla birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifa ve neticesinin iş'arına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil

İsmet

Esbabı mucibe mazbatası

Maarif teşkilatı kanununun 21 inci maddesi mucibince şimdiye kadar İlk mektep muallim ve müdür ve İlk tedrisat müfettişleri Maarif eminleri tarafından intihap ve tayin olunuyordu .

Bütün muallimlerin tayin ve tanziflerinin bir merciden idare edilmesi muamelede birliği ve meslek işlerinde birliği temin edeceği düşünülerek layihası merbut kanun teklif olunmuştur.

T. B. M. M.

Mf. Encümeni

Maarif encümeni mazbatası

Maarif teşkilatına ait olan 789 numaralı ve 12 mart 1926. tarihli kanunun ikinci maddesinin değiştirilmesini ihtiva eden kanun layihası encümenimizde mütalea ve tetkik olundu.

Terbiye ve tedris işleri inzibat ve intizam ve bir elden idare edilmeye muhtaç bir meslek işi olduğu cihetle ilk tedrisat muallim ve memurlarının Maarif vekâleti tarafından tayinlerindeki mülahaza encümenimizde de varit ve musip görüldüğünden tadili muhtevi kanun layihası aynen kabul edilmiştir. Heyeti umumiyeye arz olunur.

Âza

Âza

Âza

Âza

Kâ.

M. M.

Maarif E. Rs.

İzzet Ulvi İ. Alaettin

İ. Hakkı

Âza

Âza

Âza

Âza

Naim Hazim

K. O. Hakkı

Maarif teşkilatına ait 789 numaralı kanunun 21 inci maddesinin tadiline dair kanun layihası

MADDE 1 — « Maarif teşkilatına ait » olan 789 numaralı ve 22 / Mart / 1926 tarihli kanunun 21 inci maddesi şu suretle değiştirilmiştir.

İlkmekepe muallim ve muallim muavinlerle müdür ve başmuallimlerini, ilk tedrisat müfettişlerini, eminlik mahiyetindeki kalem heyetini, talimatnamesine tevfiikan, Maarif vekâleti tayin eder.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun icrasına Maarif vekili memurdur.

20 / 2 / 929

Ha. V. <i>Tefik Rüştü</i>	Da. V. <i>Ş. Kaya</i>	M. M. V. <i>M. Abdülhalik</i>	Ad. V. <i>Mahmut Esat</i>	Bş. V. <i>İsmet</i>
S. İ. M. V. <i>D. Refik</i>	İk. V. <i>M. Rahmi</i>	Na. V. Hasta	Mf. V. <i>İsmet</i>	Ma. V. <i>Ş. Saracoğlu</i>

